

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

VIII. Probatur sarcificium Missæ ex figuris variorum sacrificiorum
Testamenti veteris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

lem debuisse à tota multitudine filiorum Israël immolari, non sic intelligitur, quasi debuerint singuli de populo agnum immolare: sed quod debuerit in singulis domibus, ac familiis immolari, patrefamilias propriè, & per se immolare, reliquis per illum immolantibus, & voluntate, ac participatione in sacrificium consentientibus. Quod etiam in Ecclesia circa Eucharistiam observatur: presbyteri enim, qui in Christi familia patres sunt, propriè ac per se immolant, populus autem per illos immolat, & simul voluntate, & participatione in sacrificium consentit.

Deniq; TERTIUM absurdum, quod Kemnitijs proferebat, nullius ponderis est. Nam Eucharistiæ sacrificium, ut diximus, non solo Agno Paschali, sed multis alijs typis adumbratum fuit. Et quidem Agnus Paschalis typus Eucharistiæ fuit, non ut sacrificium propitiatorium, sed ut commemorativum liberationis, & ut propriè Eucharisticum: sacrificia autè, quæ plurima in lege pro peccato fiebant, eiusdè Eucharistiæ, ut sacrificij propitiatorij, typi ac figuræ fuerunt.

TERTIO obiicit Kemnitijs, Agnum Paschalem figuram gessisse passionis Dominicæ, id quod operosè probare nititur ex Scripturis, & ex ipso etià Ecclesiastico testimonio, ex præfatione Missæ de prompto.

Sed argumentum iam antè solutum est. Agnus em̄ Paschalis veriusq; rei typus fuit, & passionis, & Eucharistiæ, immò nõ potuit Eucharistiæ typus esse, quin etiam passionis esset, cum Eucharistia representatio, & commemoratio passionis sit. Neq; id proprium est Agni Paschalis, sed commune omnibus sacrificijs legis veteris, ut simul & passionis Dominicæ, & Eucharistiæ figuræ fuerint.

CAPVT OCTAVVM.

Probatnr sacrificium Missæ ex figuris variorum sacrificiorum Testamenti veteris.

TERTIUM argumentum sumitur ex cap. 24. Exodi, ubi describitur dedicatio, ac celebratio Testamèti veteris. Nam post datam legem in mōte Syna, pepigit Deus fœdus cum Hebræis, ac promisit eis multa bona, & ipsi vicissim obedientiã mandatorum promiserunt Deo. Sancitum autè fuit hoc fœdus solèni sacrificio, &

Sss 2 sanguis

sanguinis aspersione, illis verbis: *Hic est sanguis Testamenti, quod mandauit ad Vos Deus*, vt Apostolus recitat, Hebr. 9. allegans verba Moysis, Exod. 24. Hanc figuram impletam esse in vltima cœna, in institutione Sacramenti Eucharistia, nos pbauimus supra in 1. lib. de Eucharistia: nec videtur vllō modo negari posse. Nam IN PRIMIS expressè Lucas cap. 22. & Paulus 1. Corinth. 11. dicunt: *Hic calix nouum Testamentum est in sanguine meo*. Matth. cap. 26. & Marcus cap. 14. dicunt: *Hic est sanguis meus noui Testamenti*.

DEINDE Patres veteres apertè docent, Christum in vltima cœna condidisse Testamentum nouum. TERTULLIANVS lib. 4. in Marcionem: *In calicis mentione*, inquit, *Testamentum constituit sanguine suo obsignatum*. Idem expressè docent Chrysoströmus, & Theophylactus in loca allegata Matthæi, & Pauli: nec non Ambrosius in Paulum, & Bedam Marcum, & Lucam locis citatis.

PRAETEREA id Lutherani negare non possunt, cum eorum præcipuum argumentum contra sacrificium Missæ hoc sit: *Missæ est Testamentum Christi, non igitur est sacrificium*. Hoc argumentum præ omnibus vrget Lutherus in lib. de captiuit. Babyl. cap. 1. & in lib. de abrogata Missa, & alibi. Vrget idem argumentum Kemnitius in 2. parte Exam. pag. 753. & 801. vrget etiam alij communiter. Quid momenti hoc argumentum habeat, postea videbimus: interim accipimus, quod dicitur Missam esse Testamentum Christi, inde enim manifestè sequitur, Christum in vltima cœna condidisse suum Testamentum, & proinde implese figuram Testamenti veteris.

Accedit POSTREMO, quod si Testamentum Christi in cœna factum non fuisset, certè factum fuisset in cruce, vt quidam suspicari videntur. At omnes condiciones Testamenti in cœnam quadrant, nullæ in cruce. PRIMVM qui testatur, viuere debet vsq; ad completum, & obsignatum Testamentum. Christus in cœna semper vixit, in cruce mortuus est. Quare certè B. Paulus Hebr. 9. non ait Christi morte Testamentum nouum factum fuisse, sed confirmatum: non enim testamentum valet, dum viuit, qui testatus est. DEINDE qui testatur, sui iuris esse debet. Christus in cœna sui iuris erat, in cruce non modò captus, & vinculus, sed etiam damnatus, & iam patibulo affixus erat. TERTIO qui testatur, semper aliquid mādatur. haredibus. Christus in cœna: *Hoc est*, inquit, *præceptum meum*,
Si dicitur

Et diligatis inuicem. Et rursus: *Hoc facite.* In cruce nihil mandasse legitur. **Q**UARTO qui testatur, aliquid promittit, seu relinquit, idq; nominatim exprimere solet, ut etiam personas, quibus relinquit, In cœna Dominus expressit remissionem peccatorum, quæ est promissio propria Testamenti noui, Hierem. 31. & expressit etiam hæredes, cum ait: *Pro vobis, & pro multis.* In cruce nihil eiusmodi, excepta promissione soli latroni facta. **Q**UINTO qui testatur, testes adhibet, & sicut Moyses, non testes quoscunque, sed ipsum populum conuocauit cum Testamentum vetus nomine Dei sanciebat: sic etiam Christus testes, & nō quoscunque, sed ipsam Ecclesiam conuocare debuit; id fecit in cœna, aderat enim omnes Apostoli, qui Patriarchæ fuerunt, & veri Patres totius Christiani populi. Ad crucem nec aderant, nec facillè conuocari potuissent. **S**EXTO qui testatur, solet disertis verbis explicare Testamentum se facere. In cruce Testamentum Christus ne nominauit quidem: at in cœna expressit nomen Testamenti, & quidem illis ferè verbis, quibus olim Moyses, ut enim ille dixerat: *Hic est sanguis Testamenti, quod mandauit ad vos Deus;* ita ipse dixit: *Hic est sanguis meus noui Testamenti.* **S**EPTIMO qui testatur, instrumentum publicum conficit, quod perpetuò vim habeat applicandæ hæreditatis. Id instrumentum Christus in cœna confecit, dum Sacramentum instituit; in cruce nihil omninò eiusmodi. Maneat igitur ratum & certum, in cœna Testamentum nouum conditum, & proinde figuram Testamenti veteris impletam.

Hoc fundamento posito, ita argumentamur; Sanguis Testamenti veteris apud Moysen, erat sanguis victimæ iam immolata, & verè, ac propriè sacrificata, ut patet Exod. 24. ergo sanguis Testamenti noui apud Christum, est sanguis victimæ immolata, & verè, ac propriè sacrificata. Est autè sanguis ille sanguis Christi, ut ipse dicit: *Hic est sanguis meus;* ergo ipse fuit victima in cœna immolata, & sacrificata.

Neque responderi potest, sanguinem Christi in cœna fuisse sanguinem victimæ futuræ in cruce. Nam in Exodo prius immolata est victima, deinde sanguis aspersus in populum illis verbis: *Hic est sanguis, &c.* ergo etiam Christus prius debuit se ipse victimam facere, & immolare; deinde de sanguine dicere: *Hic est sanguis, &c.* **P**RÆTEREA, nulla ratio patitur, ut prius sanguis victimæ hauriatur, deinde victima immoletur,

tur, cum è contrario ex immolatione sanguis sequatur. D-
 NI QVE, cum in figura Testamenti veteris, Exod. 24. tria in-
 ueniantur, PRIMO, promulgatio legis coram populo, SE-
 CUNDO, immolatio victimæ fœderalis, seu pacificæ, TERTIO,
 aspersio sanguinis, & mâducatio victimæ; & Christus imple-
 uerit primû, cum ait: *Hoc est præceptû meum, &c.* Tertium,
 cum ait: *Comedite, hoc est corpus meum; Bibite, hic est sanguis
 meus*: quis credat prætermisum fuisse secundum, nimirum
 victimæ immolationem? Ad hoc argumentum nullam legi,
 vel Kemnitij, vel aliorum confutationem.

Huc referri possunt omnia illa Scripturæ diuinæ loca,
 ubi describuntur varia sacrificia veteris legis propriè dicta.
 Illa enim omnia fuerunt typi, ac figuræ sacrificij Eucharistij,
 ex quo sequitur, vt etiam Eucharistia verum sacrificium esse
 debeat.

Respondet ad hoc argumentum Kemnitius in 2. parte Exa-
 minis, pag. 771. sacrificia veteris Testamenti fuisse quidem fi-
 guras implendas in nouo Testamento, sed impletas esse in
 unico sacrificio crucis; & nunc etiam impleri in sacrificijs spi-
 ritualibus operum bonorum.

SED nos contrâ probamus, figuras fuisse sacrificia illa
 solum crucis, & operum bonorum, sed etiam Eucharistia
 dupliciter. PRIMO ex Patribus. TERTYLLIANVS in libro
 contra Iudæos, cap. I. apertè dicit, sacrificium Abel figuratum
 fuisse sacrificij Eucharistia. IUSTINVS in Triphone: *Semel
 la, inquit, oblatio, figura fuit Eucharistia.* CHRYSOSTOMVS
 in Psalm. 95. *Omnia Veterum sacrificia noua superuenientia
 gratia vno complectitur sacrificio.* AVGVSTINVS lib. 17. de
 ciuit. cap. 20. *Mensa quam Sacerdos noui Testamenti exhibet
 de corpore ac sanguine suo est, id est enim sacrificium, quod
 successit omnibus sacrificijs, qua immolabantur in Sombra
 tui. Propter quod etiam agnoscimus Sacramentum in Psalmis
 eiusdem Mediatoris, Corpus autem aptasti mihi, quia pro
 omnibus sacrificijs, & oblationibus corpus eius offertur, et pa-
 ricipantibus ministratur.* Leo serm. 8. de passione Domini
*Nunc carnalium sacrificiorum varietate cessante, omnes differ-
 rentias hostiarum, vna corporis & sanguinis tui implet obla-
 tio: & sicut vnum est pro omni victima sacrificium; ita vnum
 vnum de omni gente fit regnum.* Vide etiam Isichium in Leu-
 iticum lib. 5. Isidorum lib. I. de officiis, cap. 17. & Damascenum
 lib.

lib. 4. de fide, cap. 14. Ex quibus testimoniis Patrum refellitur mendacium Kemnitij, pag. 778. ubi sic ait: *Ignota est Veteribus illa disputatio, quod abrogatione Leviticorum sacrificiorum, præter sacrificium Christi in cruce, aliud successisset ceremoniale sacrificium in nouo Testamento.*

SECUNDO probatur, quia sacrificium crucis non fuit impletivum figurarum illarum, nisi quoad ipsam mactationem, & paucas alias ceremonias. Multæ autem aliæ ceremoniæ sacrificiorum, quæ sine dubio figurales erant, ut quod in tabernaculo offerrentur, quod coram multitudine populi fidelis, quod manus imponerentur super victimam, quod victima immolata continuè manducaretur, & aliæ similes, in cruce impleri non potuerunt: quare aut in Eucharistia impleatur, aut simpliciter non impleatur.

CAPVT NONVM.

Probatum sacrificium Missæ ex vaticiniis Prophetarum.

QUARTVM argumentum principale, sumi potest ex vaticiniis Prophetarum. Nam ut rectè ait Augustinus epist. 49. quæst. 3. *Nostrum sacrificium nõ solum Evangelicis, sed etiam Prophetis libris demonstratum est.* Sex testimonia Prophetarum adduci solent, sed postremum est præcipuum, & idem cetera breuiter solum attingemus, ut in postremo diutius liceat immorari.

PRIMUM testimonium habetur lib. 1. Regum, cap. 2. prope finem, ubi quidam Propheta innominatus prædicit Heli Sacerdoti, futurum aliquando tempus, ut cesset sacerdotium ipsius, & patrum suorum, & surgat nouus Sacerdos, qui ambulet coram Christo Dei, omnibus diebus. Quem locum exponunt de sacerdotio, & sacrificio Christianorum, quod successit Aaronico, & manebit vsq; ad mundi cõsummationem, Cyprianus lib. 1. contra Iudæos, cap. 17. Augustinus lib. 17. ciuit. cap. 5. Eusebius lib. 4. demonstrat. Euangel. cap. 26. Gregorius, Beda, & Eucherius in comment. eius loci.

SED contra obiici posset, videri impletum illud vaticinium in Samuele, vel in Sadoe. Nam Samuel successit Heli, & deinde de Salomõ eiecit Abiathar, qui descēdebat de familia Heli, &